WARMIŃSKO-MAZURSKI
URZĄD WOJEWÓDZKI
w Olsztynie
10-575 OLSZTYN
Al. Mar. J. Piłsudskiego 7/9

POWIATOWE CENTRUM
POMOCY RODZINIE w EŁKU
WPŁYNĘŁO
dnia 15.04.2014 r.
L.dz. 1904
podpis

Olsztyn, 11 kwietnia 2014 r.

PS-IV.431.5.17.2013.BJ

Powiatowe Centrum
Pomocy Rodzinie
w Ełku

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z dnia 7 lutego 2013 r. poz. 182 ze zm.), zwanej dalej ustawą, celem realizacji zadania wynikającego z art. 22 pkt 8 ustawy, zespół kontrolny Wydziału Polityki Społecznej przeprowadził kontrolę kompleksową w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku w okresie 18 - 29 listopada 2013 r. Przedmiotem kontroli była ocena zakresu i sposobu realizacji ustawowych zadań samorządu powiatowego w zakresie pomocy społecznej oraz ocena zgodności zatrudnienia pracowników wykonujących w/w zadania z ustawowymi wymogami kwalifikacyjnymi. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2012 r. do dnia zakończenia kontroli.

Ustalenia kontroli zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym przez Dyrektora PCPR dnia 28 marca 2014 r. Do protokołu nie wniesiono zastrzeżeń. Natomiast dnia 4 kwietnia 2014 r. do Wydziału Polityki Społecznej tut. Urzędu wpłynęło pismo znak: PCPR.0102.197.2014 z uwagami do protokołu i przyszłych zaleceń. W niniejszym wystąpieniu organ nadzoru uwzględnił uwagi jednostki kontrolowanej.

Z dokonanych ustaleń wynika, że podstawowymi dokumentami regulującymi funkcjonowanie jednostki są: statut nadany jednostce przez Radę Powiatu Ełckiego oraz regulamin organizacyjny Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, przyjęty przez Zarząd Powiatu Ełckiego. Regulamin organizacyjny jednostki przedstawia zakres działania Centrum, w tym wyszczególnia realizowane zadania z zakresu pomocy społecznej. Analiza dokumentów organizacyjnych wykazała, iż regulamin i statut wymagają aktualizacji w części dot. podstawy prawnej funkcjonowania jednostki oraz ujednolicenia z zapisami ustawy o pomocy społecznej odnośnie realizowanych zadań własnych i z zakresu administracji rządowej.

W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych ustalono, że Powiat Ełcki realizuje Powiatową Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych do roku 2015 oraz Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2012-2014 i Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2011-2015. Poza tym PCPR realizuje wiele programów systemowych dofinansowanych z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, ukierunkowanych na aktywizację społeczną i zawodową osób bezrobotnych i niepełnosprawnych.

Kwalifikacje zawodowe dyrektora kontrolowanej jednostki są zgodne z wymogami określonymi w art. 122 ust.1 ustawy o pomocy społecznej. Dokonując oceny kwalifikacji kadry PCPR stwierdzono, że pracownicy socjalni realizujący zadania z zakresu pomocy społecznej, będące przedmiotem kontroli, spełniają wymogi określone w art. 116 ww. ustawy.

Ustalenia kontroli w zakresie realizacji zadania własnego powiatu wynikającego z art. 19 pkt 12 ustawy dotyczącego prowadzenia ośrodków interwencji kryzysowej wykazały, że zadanie to jest realizowane. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku prowadzi Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Nowej Wsi Ełckiej. OIK jest placówką świadczącą specjalistyczne usługi dla osób, które znalazły się w trudnej sytuacji kryzysowej, w szczególności pomoc psychologiczną,

poradnictwo socjalne i prawne oraz schronienie do 3 miesięcy. Zasady funkcjonowania OIK oraz prawa i obowiązki podopiecznych zawarte są w odrębnym regulaminie organizacyjnym, przyjętym przez Zarząd Powiatu. Zespół kontrolny stwierdził, iż regulamin nie określa ilości miejsc noclegowych, zasad odpłatności oraz rodzaju prowadzonej dokumentacji. Ponadto w rozdziale II, punkcie 10 regulaminu zapisano, iż „po upływie terminu pobytu wyznaczonego skierowaniem, w przypadku odmowy opuszczenia Ośrodka, osoby korzystające z miejsca noclegowego zostaną usunięte poza obręb OIK wraz z przedmiotami będącymi ich własnością przy pomocy funkcjonariuszy Policji." Kontrolujący uznali, iż jest to bardzo drastyczne rozwiązanie, w szczególności biorąc pod uwagę, iż klientami OIK są głównie matki z małoletnimi dziećmi. Zalecono więc współpracę z gminą celem zapobiegania bezdomności podopiecznych OIK, tzn. zgłaszanie do ośrodków pomocy społecznej osób, którym należy udzielić schronienia w ramach realizacji zadania własnego gminy o charakterze obowiązkowym określonego w art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy.

Informacji o prawach i uprawnieniach udzielają mieszkańcom powiatu osobiście i telefonicznie, w ramach swoich obowiązków: Dyrektor jednostki, kierownicy zespołów, pracownicy socjalni oraz inni pracownicy merytoryczni PCPR, w szczególności radca prawny. Jednostka realizuje więc zadanie określone w art. 19 pkt 13 ustawy.

Zespół kontrolny ustalił, iż w okresie objętym kontrolą poradnictwo specjalistyczne dla mieszkańców powiatu nie było prowadzone z powodu braku specjalistów i braku środków finansowych na ten cel. Dyrektor jednostki podejmował działania mające na celu realizowanie zadania określonego w art.19 pkt.2 ustawy, tj. składał w latach 2011-2013 zapotrzebowanie na etat psychologa, pedagoga i prawnika oraz remont poddasza z przeznaczeniem na nowe gabinety. Wynikiem tych działań było zatrudnienie w styczniu 2013 r. radcy prawnego, który jednakże udziela porad prawnych tylko pracownikom oraz rodzinom zastępczym i biologicznym dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Na terenie Powiatu Ełckiego nie ma mieszkań chronionych, z uwagi na brak środków finansowych w budżecie powiatu na ten cel. Powiat nie realizuje więc zadania określonego w art.19 ust. 11 ustawy. Ustawa o pomocy społecznej także w art. 88 ust.1 pkt.3 wskazuje jako zadanie powiatu udzielanie pomocy osobom usamodzielnianym polegające na uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym. Kontrolujący stwierdzili przyznawanie pomocy na usamodzielnienie z przeznaczeniem na uzyskanie odpowiednich warunków mieszkaniowych. Wychowanek specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego, spełniający warunki do uzyskania pomocy na podstawie art.88 ustawy, złożył wniosek o pomoc finansową z przeznaczeniem na wynajem mieszkania. W rodzinnym wywiadzie środowiskowym pracownik socjalny potwierdził zasadność przyznania pomocy na usamodzielnienie, wypłacane w ratach na konto wynajmującego mieszkanie. Decyzją z dnia 08.07.2013 r. przyznano pomoc pieniężną na usamodzielnienie, w kwocie zgodnej z obowiązującymi przepisami, ale z uzasadnienia również wynika, iż wnioskodawca zamierza przeznaczyć pomoc na opłacenie stancji. Zgodnie z § 2 ust. 3 pkt 1 w/w Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 sierpnia 2012 r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz.U. z 2012 r. poz.954) pomoc na usamodzielnienie może być przyznana na polepszenie warunków mieszkaniowych, a nie na uzyskanie odpowiednich warunków mieszkaniowych. Pomoc na usamodzielnienie (pieniężna) i pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym (niepieniężna) są odrębnymi formami pomocy, które nie wykluczają się wzajemnie i są określone w art. 88 ust. 1 pkt 1 i 3 ustawy. Pomoc na usamodzielnienie, która została przeznaczona na wynajem stancji nie przyczyniła się do życiowego usamodzielnienia wychowanka, tylko do rozwiązania jego tymczasowej trudnej sytuacji finansowej i mieszkaniowej. Zespół kontrolny jest zdania, iż powyższa sytuacja dodatkowo przemawia za potrzebą utworzenia mieszkania chronionego w Powiecie Ełckim.

W zakresie realizacji zadania określonego w art.19 pkt 14 ustawy dotyczącego szkolenia i doskonalenia zawodowego kadr pomocy społecznej z terenu powiatu stwierdzono, że PCPR w Ełku w okresie objętym kontrolą nie organizował szkoleń i narad.

W zakresie realizacji zadania wynikającego z art. 112 ust. 8 ustawy o pomocy społecznej ustalono, że Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku sprawuje nadzór nad Domem Pomocy Społecznej w Nowej Wsi Ełckiej, Domem Pomocy Społecznej „Tęczowy Dom" w Ełku oraz Środowiskowym Domem Samopomocy w Nowej Wsi Ełckiej i Środowiskowym Domem Samopomocy dla Dzieci i Młodzieży w Ełku. Centrum w ramach nadzoru prowadzi kontrole w/w jednostek.

Kontrola w zakresie realizacji zadania dotyczącego prowadzenia i rozwoju infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczania w nich skierowanych osób wykazała, że Powiat Ełcki prowadzi DPS w Nowej Wsi Ełckiej dla 280 osób przewlekle psychicznie chorych oraz zleca Zgromadzeniu Sióstr Benedyktynek Misjonarek prowadzenie DPS dla 110 niepełnosprawnych intelektualnie chłopców. W oparciu o analizę losowo wybranej dokumentacji, dokonano oceny postępowania w sprawach dotyczących umieszczania osób w domach pomocy społecznej oraz zmiany odpłatności za pobyt w dps na podstawie art. 155 ust.3 ustawy o pomocy społecznej. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Powiat Ełcki wykazuje się aktywnością w realizacji zadania z zakresu administracji rządowej, określonego w art. 20 pkt 2 ustawy. Zleca Zgromadzeniu Sióstr Benedyktynek Misjonarek zadanie z zakresu pomocy społecznej w formie prowadzenia środowiskowego domu samopomocy dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, pod nazwą ŚDS „Tęczowy Dom" w Ełku. Ponadto dnia 1 grudnia 2012 r. powstał Środowiskowy Dom Samopomocy w Nowej Wsi Ełckiej, jako jednostka organizacyjna Powiatu Ełckiego, przeznaczony dla osób dorosłych z zaburzeniami psychicznymi. Obie jednostki przyjmują wszystkich mieszkańców Powiatu Ełckiego, którzy zostali zakwalifikowani do korzystania z ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. PCPR w Ełku, zgodnie z art. 51, art. 51 a i art. 51b ustawy, wydaje decyzje kierujące do śds oraz o odpłatności lub zwolnieniu z odpłatności.

Powiat Ełcki realizuje przewidziane w przepisach formy pomocy mające na celu życiowe usamodzielnienie, integrację ze środowiskiem pełnoletnich wychowanków zakładów poprawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, zgodnie z zapisami artykułów 88, 89 i 90 ustawy o pomocy społecznej. W zakresie realizacji tego zadania stwierdzono jednak następujące nieprawidłowości:

1. Brak zatwierdzenia indywidualnych programów usamodzielnienia lub zmian do tych programów przez Dyrektora PCPR - 2 przypadki.
2. Brak na indywidualnych programach usamodzielniania podpisu opiekuna oraz jego zgody na pełnienie tej funkcji - 1 przypadek.
3. Brak w podstawie prawnej decyzji przyznającej pomoc na zagospodarowanie powołania się na rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 sierpnia 2012 r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz.U. z 2012 poz.954) oraz niewystarczające uzasadnienie odnośnie przyznanej kwoty, która jest niższa od wartości maksymalnej określonej w § 6.1. w/w rozporządzenia – 1 przypadek.
4. Przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego niezgodnie z terminem określonym w § 2.1. Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 czerwca 2012 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz.U. z dnia 22 czerwca 2012 r., poz. 712) – 1 przypadek.
5. W zakresie świadczenia pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki stwierdzono nieprawidłowość dotyczącą procedury postępowania w przypadku stwierdzenia nienależnie pobranych świadczeń, tj. brak decyzji ustalającej wysokość należności podlegających zwrotowi oraz terminy ich zwrotu – 1 przypadek.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, działając w oparciu o art.128 ust.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z dnia 7 lutego 2013 r. poz. 182 ze zm.) wnoszę o podjęcie przez Panią Dyrektor, jako osobę odpowiedzialną za stwierdzone w toku

kontroli nieprawidłowości, stosownych działań mających na celu wyeliminowanie nieprawidłowości oraz realizację następujących zaleceń:

1. Opracować i przedłożyć do zatwierdzenia właściwym organom powiatu projekt zmian do statutu oraz regulaminu organizacyjnego PCPR, z uwzględnieniem zadań powiatu własnych i zleconych z zakresu administracji rządowej, wynikających z ustawy o pomocy społecznej oraz aktualnej podstawy prawnej funkcjonowania jednostki. Termin realizacji: 30 dni od daty otrzymania zaleceń.
2. Opracować i przedłożyć do zatwierdzenia zarządowi powiatu projekt zmian do regulaminu Ośrodka Interwencji Kryzysowej, uwzględniając uwagi zawarte w protokole i niniejszym wystąpieniu. Termin realizacji: 30 dni od daty otrzymania zaleceń.
3. Podjąć działania mające na celu prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy, zgodnie z wymogiem art. 19 pkt 11 ustawy o pomocy społecznej. Termin realizacji: 30 dni od daty otrzymania zaleceń.
4. Kontynuować działania ukierunkowane na realizację zadania określonego w art. 19 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej tj. prowadzenie specjalistycznego poradnictwa dla mieszkańców powiatu. Termin realizacji: na bieżąco.
5. Organizować doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu Powiatu Ełckiego, zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art. 19 pkt 14 ustawy o pomocy społecznej. Termin realizacji : na bieżąco.
6. Indywidualne plany usamodzielnienia oraz zmiany do nich przedkładać do zatwierdzenia Dyrektorowi PCPR oraz opiekunowi usamodzielnienia, zgodnie z § 8.1. Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 sierpnia 2012 r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie. (Dz.U. z 2012 r. poz.954). Termin realizacji: na bieżąco.
7. Przeprowadzać rodzinne wywiady środowiskowe w terminie 14 dni roboczych od dnia powzięcia wiadomości o konieczności jego przeprowadzenia, zgodnie z § 2.1. Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 czerwca 2012 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz.U. z dnia 22 czerwca 2012 r., poz. 712). Termin realizacji : na bieżąco.
8. W decyzjach administracyjnych dotyczących pomocy na zagospodarowanie uzasadniać przyznanie kwoty poniżej 300% podstawy, zgodnie z § 6.1. Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 sierpnia 2012 r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie. (Dz.U. z 2012 r. poz.954). W podstawie prawnej tych decyzji wskazywać powyższy paragraf rozporządzenia. Termin realizacji: na bieżąco.
9. W przypadku stwierdzenia nienależnie pobranych świadczeń bezwzględnie przestrzegać obowiązku wydawania decyzji ustalającej wysokość należności podlegających zwrotowi oraz terminy ich zwrotu, zgodnie z art. 104 ust. 3 ustawy. Termin realizacji : na bieżąco.

Jednocześnie informuję, że zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2013 r., poz. 182 ze zm.) kontrolowanej jednostce przysługuje prawo, w terminie 7 dni od daty otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłoszenia do nich zastrzeżeń.

W przypadku niewniesienia zastrzeżeń informację o sposobie i terminie realizacji zaleceń, uwag i wniosków należy przekazać do Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

Z up. WOJEWODY WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Wanda Sylwia Kicińska
Zastępca Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej
Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego
w Olsztynie